

Forenede sager T-129/95, T-2/96 og T-97/96

Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH og Lech-Stahlwerke GmbH mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»EKSF — annullationssøgsmål — statsstøtte til virksomheder i jern- og stålindustrien — kriteriet vedrørende en privat investors adfærd — proportionalitetsprincippet — begrundelse — ret til kontradiktion«

Rettens dom (Femte Udvidede Afdeling) af 21. januar 1999 II - 21

Sammendrag af dom

- 1. Annullationssøgsmål — sag anlagt i medfør af EKSF-traktatens artikel 33, stk. 1 — søgsmålsgrunde — Kommissionens åbenbare tilsidesættelse af bestemmelserne i traktaten eller enhver retsregel vedrørende dens gennemførelse — begreb
(EKSF-traktaten, art. 33, stk. 1)*
- 2. EKSF — støtte til jern- og stålindustrien — begreb — kriteriet vedrørende en privat investor — udsigt til rentabilitet
[EKSF-traktaten, art. 4, litra c)]*

3. *EKSF — støtte til jern- og stålindustrien — forbud — Kommissionens tilladelse [EKSF-traktaten, art. 4, litra c), og art. 95]*
4. *Institutionernes retsakter — begrundelse — pligt — rækkevidde — EKSF-beslutning (EKSF-traktaten, art. 5 og 15 samt art. 33, stk. 2)*
5. *Fællesskabsret — principper — ret til kontradiktion — overholdelse heraf under administrative procedurer — støtte til jern- og stålindustrien — forpligtelse til at høre modtageren af statslige midler om Kommissionens retlige vurdering — ingen forpligtelse (Femte kodeks for støtte til jern- og stålindustrien, art. 6, stk. 4)*

1. Ved anvendelsen af EKSF-traktatens artikel 33, stk. 1, andet punktum — hvorefter Domstolens prøvelsesret ved udøvelsen af kompetencen til at pådømme annullationssøgsmål, der indbringes til prøvelse af Kommissionens beslutninger eller henstillinger, ikke omfatter skønnet vedrørende den situation, der er en følge af de økonomiske kendsgerninger eller omstændigheder, på basis af hvilke de nævnte beslutninger eller henstillinger er blevet til, medmindre det påstås, at Kommissionen har gjort sig skyldig i magtfordrejning eller åbenbart har tilsidesat bestemmelserne i denne traktat eller enhver retsregel vedrørende dens gennemførelse — skal udtrykket »åbenbart« fortolkes således, at det forudsætter en vis grovere tilsidesættelse af retsreglerne, såsom at tilsidesættelsen fremstår som en følge af en klar vildfarelse i skønnet vedrørende den situation, med henblik på hvilken beslutningen blev truffet, set i relation til traktatens bestemmelser.

2. De begreber, der er anført i EF-traktatens bestemmelser om statsstøtte, således som de er præciseret i fællesskabsretspraksis, er af betydning for anvendelsen af de tilsvarende bestemmelser i EKSF-traktaten, for så vidt som de ikke er uforenelige

med denne. Der kan derfor i den anførte udstrækning henvises til retspraksis vedrørende statsstøtte omfattet af EF-traktaten med henblik på bedømmelsen af lovligheden af beslutninger vedrørende støtte omfattet af EKSF-traktatens artikel 4, litra c).

For at afgøre, om en overførsel af offentlige ressourcer til en jern- og stålvirksomhed udgør statsstøtte efter EKSF-traktatens artikel 4, litra c), må det således undersøges, om en privat investor af en størrelse, der kan sammenlignes med organer, som forestår forvaltningen af den offentlige sektor, under tilsvarende omstændigheder kunne tænkes at ville have indskudt en kapital af den omhandlede størrelse.

Selv om der herved skal foretages en sammenligning mellem de indgreb, som iværksættes af en offentlig investor, når denne forfølger visse formål med hensyn til økonomisk politik, og den fremgangsmåde, der følges af en privat investor, behøver denne sidste ikke nødvendigvis at være en almindelig investor, som place-

rer kapital til forrentning på kortere eller længere sigt, men han skal dog i det mindste være et privat holdingselskab eller en privat koncern af virksomheder, som følger en global eller sektorbestemt strukturpolitik, og som lader sig lede af mere langsigtede rentabilitetsudsigter.

Selv om et moderselskab i denne forbindelse i et begrænset tidsrum kan påtage sig at dække tabene i et af dets datterselskaber, således at datterselskabet kan standse driften på de bedst mulige betingelser — hvilket kan være begrundet ikke blot i muligheden for herved at opnå en indirekte økonomisk gevinst, men også i andre overvejelser, f.eks. ønsket om at bevare koncernens image eller omlægge dens virksomhed — kan en privat investor fornuftigvis ikke tillade sig, efter at der i en årrække uafbrudt har været tab, at foretage kapitalindsud, der i økonomisk henseende ikke alene koster mere end at likvidere aktiverne, men som desuden er betinget af, at virksomheden sælges, hvilket fjerner enhver udsigt til, at den kan give overskud, selv på lang sigt.

Idet der må sondres mellem de forpligtelser, staten skal hæfte for som ejer af et selskabs aktiekapital, og de forpligtelser, der kan påhvile den som offentlig myndighed, skal der i øvrigt ses bort fra ethvert socialt, politisk eller regionalt hensyn til den pågældende sektor ved anvendelsen af kriteriet vedrørende en privat investor.

3. Det fremgår ikke af ordlyden af EKSF-traktatens artikel 4, litra c), at støtte, som kun medfører en ringe forstyrrelse af konkurrencen, er undtaget fra forbuddet i bestemmelsen. Til forskel fra EF-traktatens artikel 92, stk. 1, pålægger den nævnte bestemmelse i EKSF-traktaten ikke Kommissionen at konstatere, at den pågældende støtte fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen. Den eneste modifikation af forbuddet i den nævnte artikel 4, litra c), består i Kommissionens mulighed for på grundlag af traktatens artikel 95 at tillade støtte, der er nødvendig for at virkeliggøre et af traktatens mål, således som de er angivet i traktatens artikel 2, 3 og 4.

4. Den begrundelse, der kræves efter EKSF-traktatens artikel 5, stk. 2, fjerde led, og artikel 15, stk. 1, skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at Fællesskabets retsinstanser kan udøve deres prøvelsesret. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter. En begrundelse skal ikke blot vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes i forhold til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, der gælder på det pågældende område. Endvidere skal en retsakts begrundelse vurderes bl.a. på grundlag af den interesse, som adressaterne eller andre af akten berørte personer, jf. EKSF-traktatens artikel 33, stk. 2, har i at modtage yderligere oplysninger.

Selv om en betragtning til en omtvistet retsakt indeholder en materielt urigtig oplysning, kan denne formangel imidlertid ikke begrunde annullation af retsakten, hvis retsaktens øvrige betragtninger indeholder en selvstændigt fyldestgørende begrundelse.

5. Retten til kontradiktion under en hvilken som helst procedure, der indledes over for nogen, og som kan føre til en retsakt, der indeholder et klagepunkt imod denne, udgør et grundlæggende fællesskabsretligt princip, der skal overholdes, selv hvor der ikke foreligger regler for den pågældende procedure.

Det fremgår imidlertid hverken af ordlyden af artikel 6, stk. 4, i femte kodeks for støtte til jern- og stålindustrien, eller af nogen anden regel om statsstøtte eller af fællesskabsretspraksis, at Kommissionen efter at have opfordret de interesserede parter og den pågældende medlemsstat til at fremkomme med deres bemærkninger skulle være forpligtet til at høre modtageren af statslige midler om den retlige vurdering, den anlægger af det forhold, at disse midler stilles til rådighed, eller at den skulle være forpligtet til at underrette den pågældende medlemsstat om sit standpunkt, før den vedtager sin beslutning. Offentliggørelsen af en meddelelse i EF-Tidende må anses for et egnet og tilstrækkeligt middel til at gøre alle berørte bekendt med, at der er indledt en procedure i henhold til ovennævnte bestemmelse.